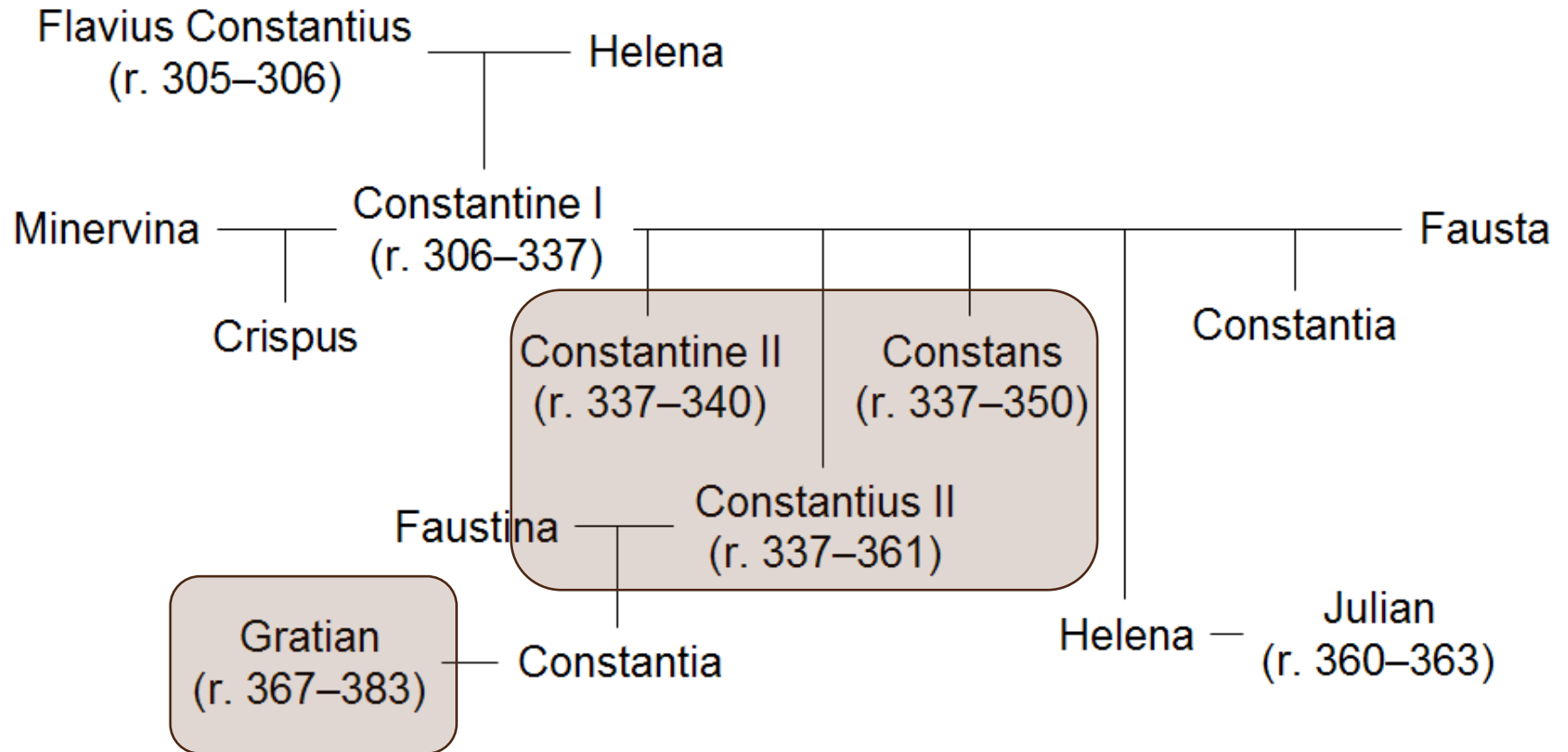

**PROPAST
ZAPADNOG
RIMSKOG CARSTVA**

Konstantinovi nasljednici

Konstantinovi nasljednici

- 340. g. - Konstantin II. poginuo kod Akvileje u borbi protiv Konstansa
- 350. – Konstans umire u Hispaniji (urota)
 - vođa urote – uzurpator *Fl. Magnus Magnentius*
- od 350. Konstancije (II.) jedini gospodar Carstva
 - sjedišta: *Mediolanum*, *Viminacium* i *Constantinopolis*
 - za cezare imenovao Konstantinove sinove
 - Gala (*Gallus*) – uskoro ga dao pogubiti
 - Julijana (*Iulianus*)

Sukob Julijana i Konstancija

- cezar Julijan – protjerao Alamane iz Galije (bitka kod Argentoratuma 357. g.)
- Konstancije ratuje na istoku protiv Perzijanaca
 - zbog ofenziva perzijskog kralja Šapura II. traži od Julijana postrojbe iz Galije
 - ali: to je izazvalo pobunu postrojba, koje su proglasile Julijana augustom (360. g.)
- Julijan je krenuo protiv Konstancija, ali je ovaj umro krajem 361. g. u Kilikiji

Julijan Apostata (Otpadnik) (361.-363.)

- Julijan postaje august nakon Konstancijeve smrti
- vrlo učen
- nastoji obnoviti stare tradicije
 - nastoji obnoviti moć senata
- pobornik mitraizma
- ukinuo privilegije kršćanskim velikodostojnicima
- uspješno ratuje na istoku
 - poginuo od rana na perzijskom bojištu

Od Julijana do Teodozija

- vojska proglasila za cara:
 - Jovijan (363.-364.)
 - Valentinijan (364.-375.)
 - uzeo je za suvladara brata Valenta (364.-378.) – dobio na upravu Istok
 - 365.-366. – borbe protiv uzurpatora Prokopija
 - poginuo u bitci protiv Gota 378. kod Hadrijanopolja
 - 367. g. proglasio augustom svog malog sina Gracijana

Bitka kod Hadrijanopolja (9. VIII. 378.)

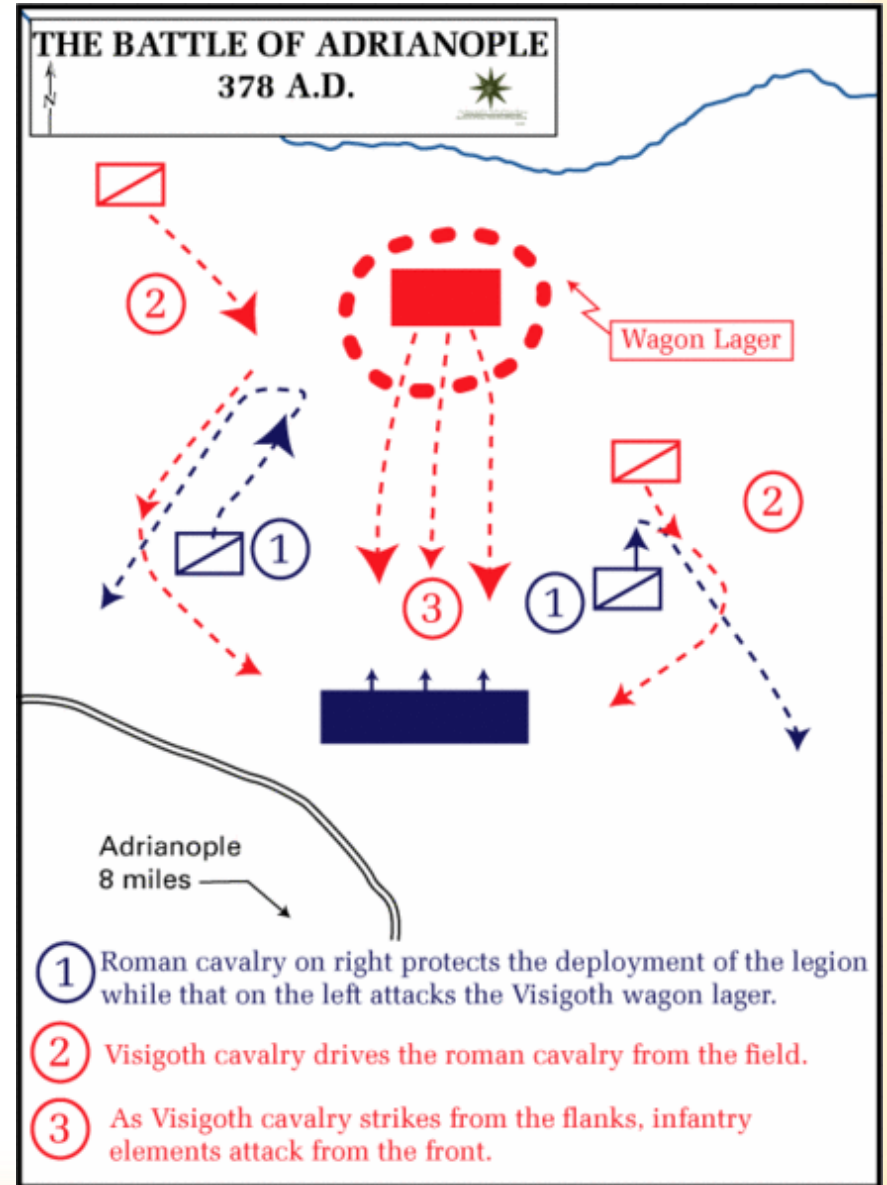

Bitka kod Hadrijanopolja (9. VIII. 378.)

- Goti, predvođeni Fritigernom
 - dvije godine ranije Valent ih je naselio na rimskom teritoriju (u Tračkoj dijecezi)
 - carske trupe (predvođene Lupicinom i Maksimom) trebale brinuti o useljavanju – ali su to činile loše i korumpirano
 - gladni i izmučeni, Goti se bune
 - 377. pobjeda u Trakiji
 - pridružili im se Huni i Alani
 - proljeće 378. Valent odustaje od istočne misije i kreće ugušiti ustanak
 - izvidnice ga uvjerile da ustanika nema više od 10.000 – fatalna pogreška!
 - ipak, traži pomoć od Gracijana, koji je zauzet Alamanina na Rajni
 - 9. VIII. 378. dvije se vojske sukobile kod Hadrijanopolja

➤ Bitka kod Hadrijanopolja

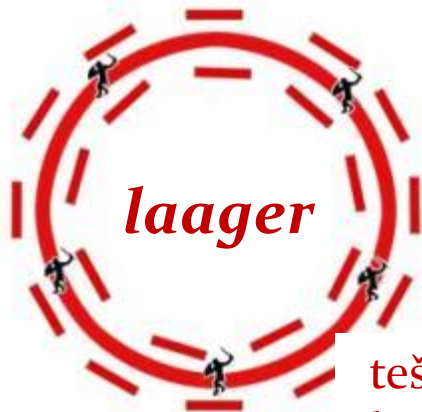
- Snage:
 - Valent – oko 40.000
 - Goti – ogromne snage

http://o.tqn.com/d/ancienthistory/1/o/t/V/2/438px-Battle_adrianople.gif

➤ Bitka kod Hadrijanopolja

I. faza

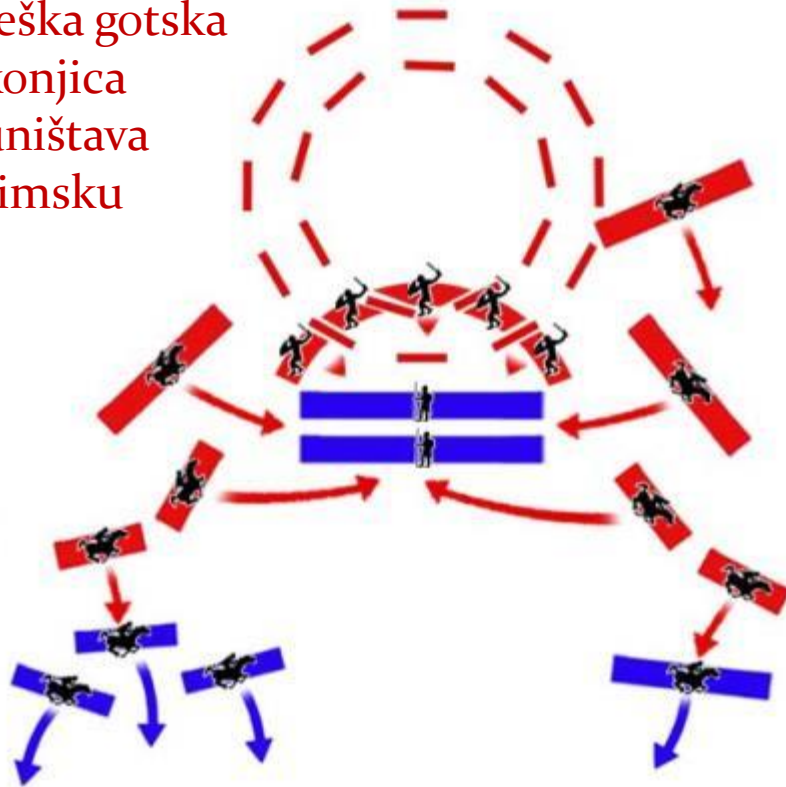

teška gotska
konjica
uništava
rimsku

II. faza

stiže
gotska
konjica

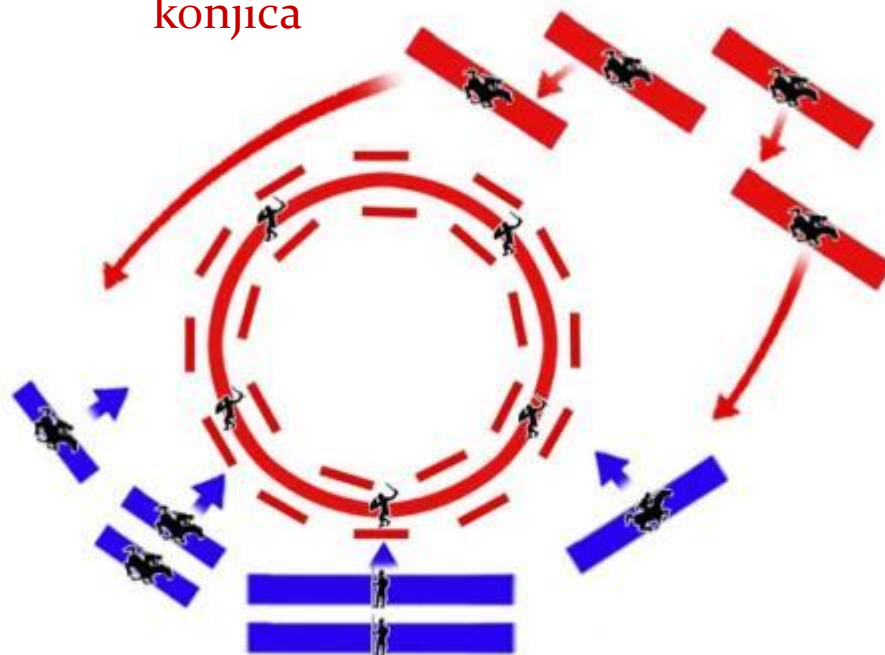
početak

Bitka kod Hadrijanopolja

tijek bitke

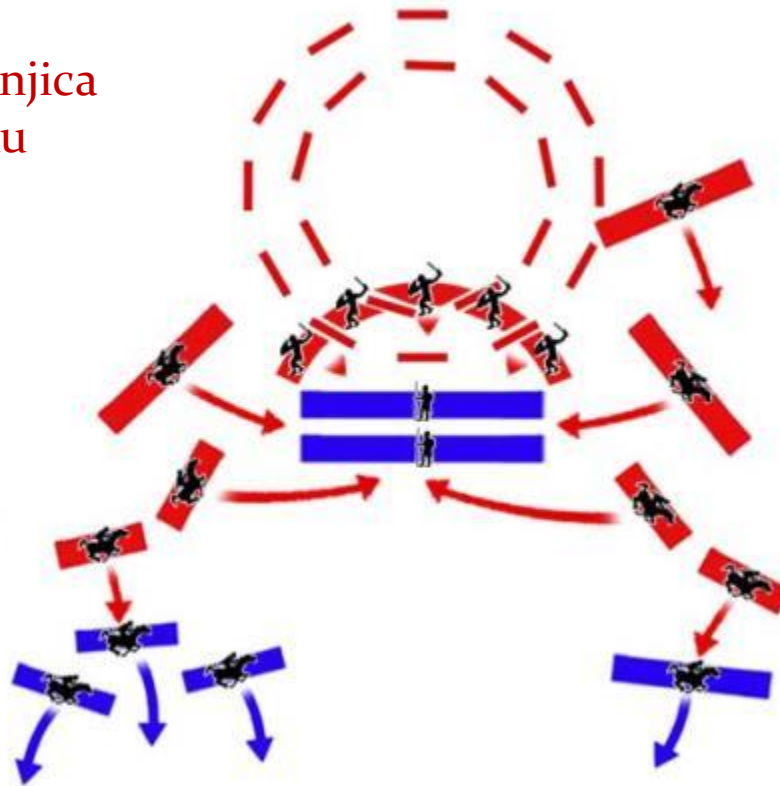
stiže gotska
konjica

Bitka kod Hadrijanopolja

kraj bitke

teška gotska konjica
uništava rimsku

Bitka kod Hadrijanopolja - značenje

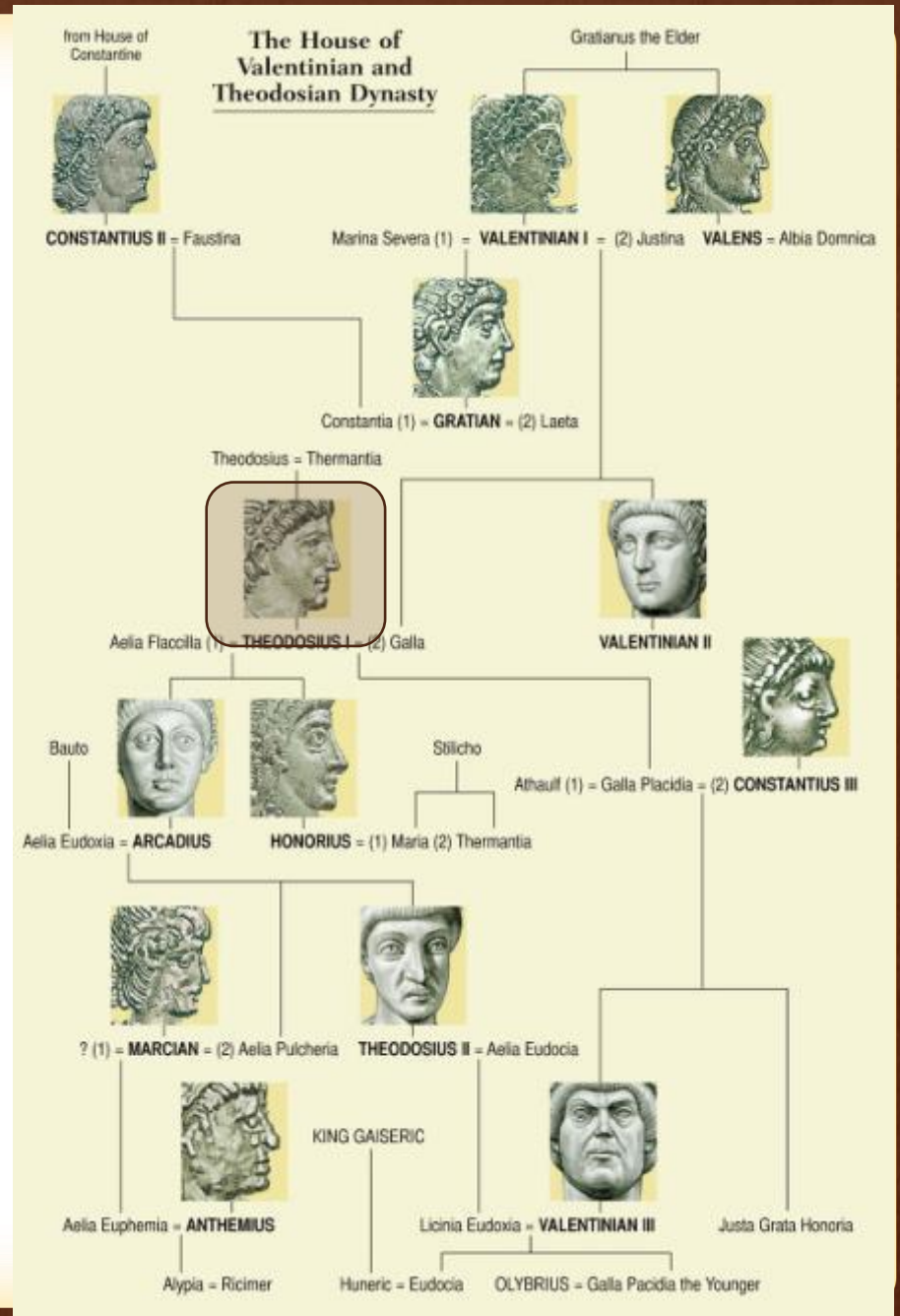
- početak kraja Rimskog carstva
 - "početak zala za Rimsko carstvo" (Amijan Marcelin)
- ogromni, nenadoknadivi gubitci na strani rimske vojske (2/3 rimske vojske; 40.000 ljudi)
- vojna inicijativa prelazi na stranu barbara
- kraj nadmoći teškog pješništva u borbi na otvorenom polju

Gracijan, Valentinijan II. i Teodozije (379.-383.)

- 367. – Valentinijan proglasio augustom svog malog sina Gracijana (367.-383.)
 - 375. (nakon Valentinijanove smrti)- dobio na upravu zapad
- 375. g. – za augusta proglašen Valentinijanov drugi sin, malo dijete, Valentinijan (II.) (vlada: 375.-392.)
- 378. g. (nakon Valentove pogibije) – augustom proglašen Teodozije (sin istoimenog vojskovođe; vlada: 379.-395.) – dobio na upravu istok

Teodozije (379.-395.)

- sin Valentinijanovog *magister equitum praesentalis*

Teodozije (379.-395.)

- uspješno ratovao protiv Gota
- nastanio ih kao *foederati* s ove strane Dunava
- inkorporirao ih u rimsku vojsku
- od 392. g. – jedini vladar
 - posljedni vladar jedinstvenog Rimskog carstva
- 395. - pred smrt podijelio Rimsko carstvo na istočno i zapadno
 - suvremenici i dalje neko vrijeme Carstvo shvaćaju kao jedinstveno

Teodozije i kršćanstvo

- pokrstio se 380. g. u Solunu
- 28. II. 380. - edikt kojim je kršćanska religija postala obaveznom za sve podanike Rimskog carstva.
- 10. I. 381. (Konstantinopolj) –u kršćanstvu je obavezna ideologija Nikejskog koncila
- - progonio je nekršćane i kršćanske heretike (osobito arijance)

Nikejski koncil

- Prvi nikejski koncil (325. g.):
- dogovor oko kristoloških pitanja: o prirodi Sina i njegovom odnosu s Ocem Bogom
 - osuđeno Arijevo gledanje
- stvaranje dogmi kršćanskog nauka
- stvaranje ranog kanonskog prava
- uređenje računanja datuma Uskrsa

Dva carstva

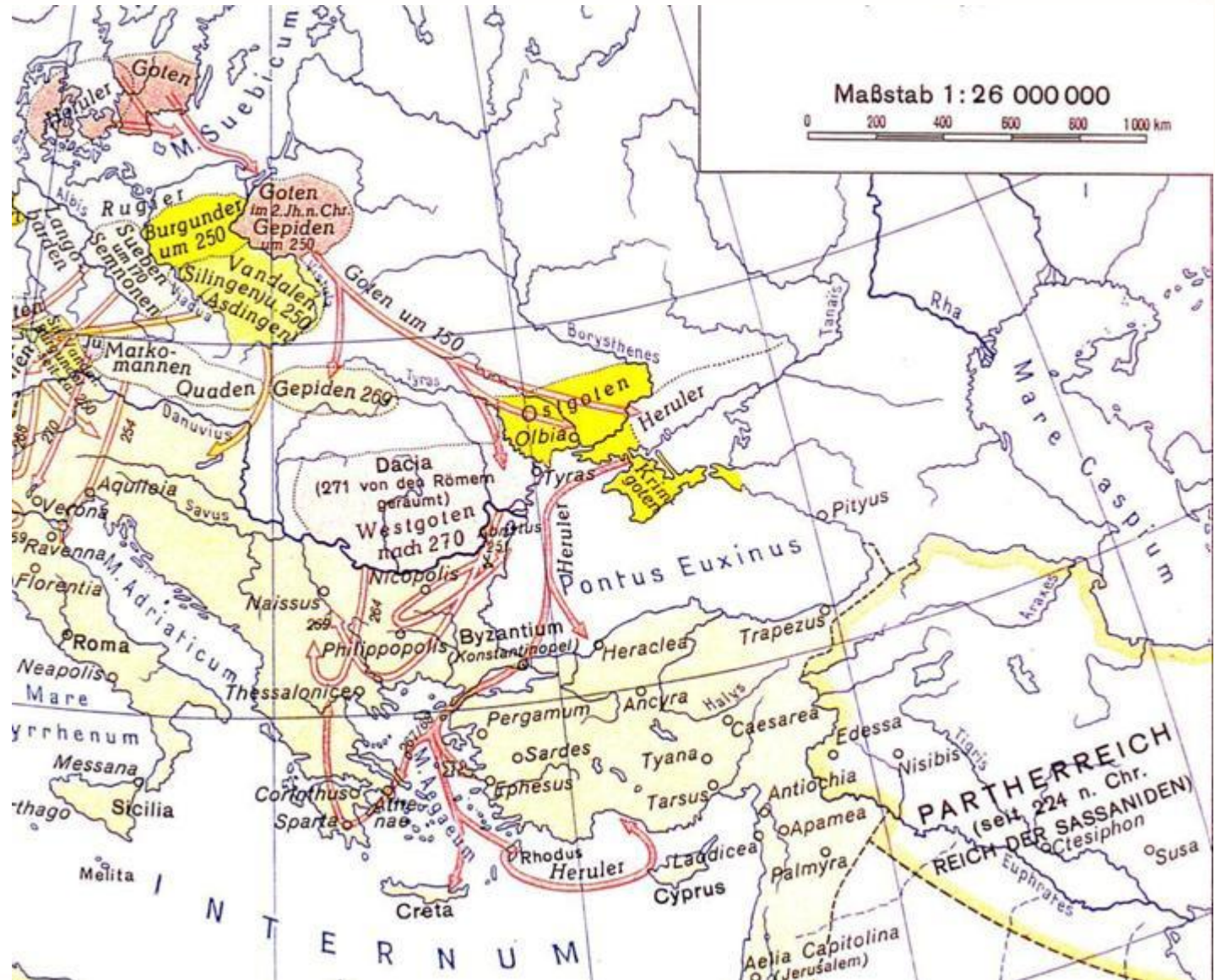
- Istočno carstvo Teodozije je dao sinu Arkadiju (starom 18 god.)
- a Zapadno Honoriju (11-godišnjaku)
 - tutor mu je romanizirani Vandal **Stilihon** (*Stilicho*), *magister utriusque militiae*
 - koji je i nakon podjele Carstva zadržao položaj vrhovnog zapovjednika svih rimskih legija (i istočnih i zapadnih) koje mu je Teodozije bio povjerio
 - oženjen Teodozijevom pokćerkom
 - dugo bio stvarni regent zapadnog carstva (395.-408.)

Stilihon i Alarik

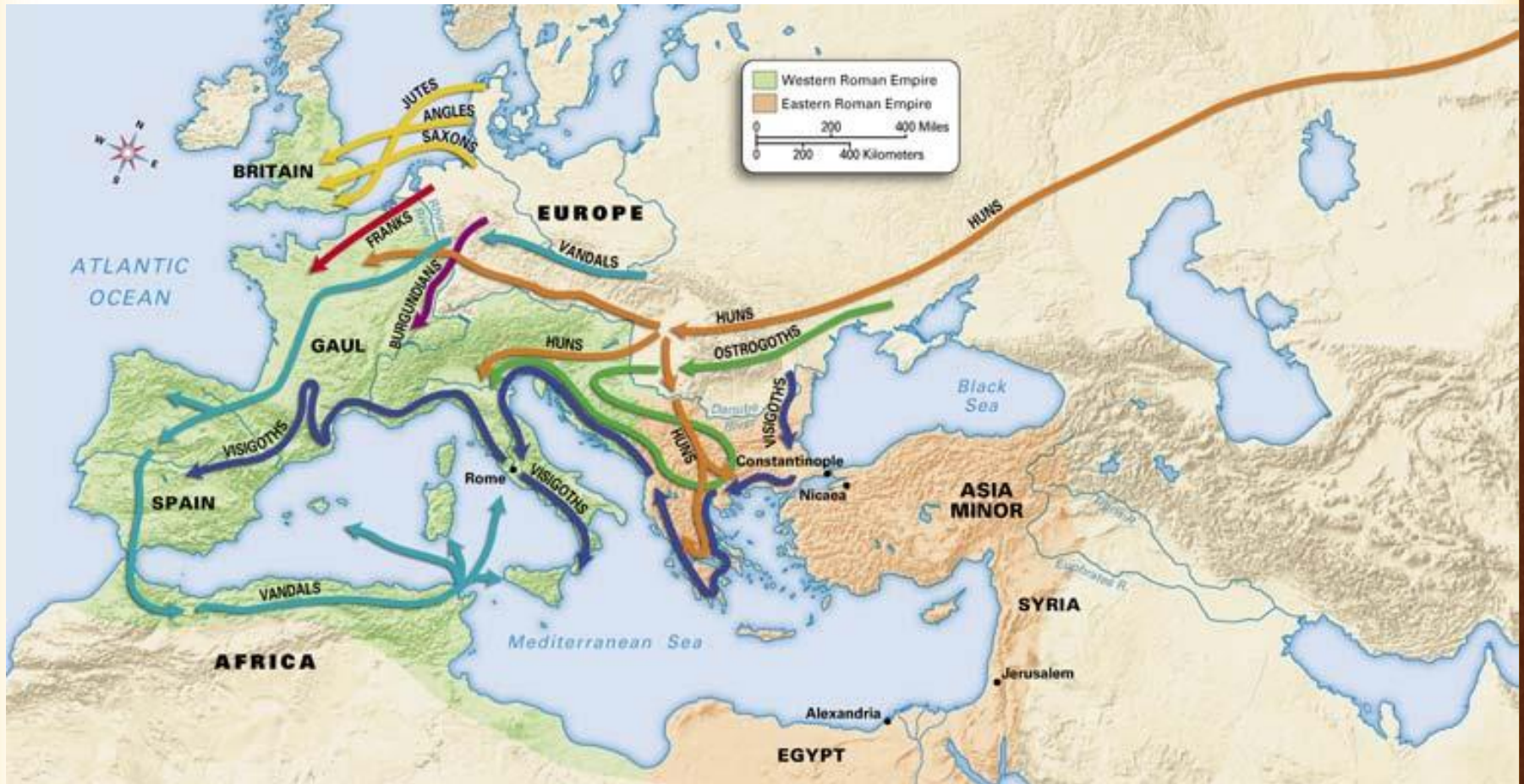
- Kontantinopoljski je dvor davao koncesije Vizigotima da bi se naškodilo Stilihonu
 - dane su im zemlje u Epiru
 - Stilihon je proglašen neprijateljem
 - Alarika se proglasilo za *magister equitum* istočnog carstva
 - dvor je podržao i uzurpatora Gildona (rimskog prefekta u Africi, koji je obustavio isporuku žita Rimu), ali ga je svladala Stilihonova vojska (398. g.)
- Stilihon sklapa savez s Alarikom (401.)
- 408. – Stilihon je svrgnut i pogubljen
- 24. VIII. 410. g. Vizigoti osvojili Rim
 - afrički biskup Augustin, pod dojmom rimskih događaja i vraćanja poganskim obredima u nekim afričkim gradovima, napisao "O državi božjoj"

Goti

Huni

- oko 430-ih - hunski vođa Atila ujedinio je pod svojom vlašću hunska plemena, koja su lutala po srednjoj i istočnoj Europi
- ubrzo su zauzeli neka područja Panonije i Mezije.
- 451. – prešao Rajnu i opustošio Galiju
 - pod izgovorom da Valentinijan III. (425.-455.) nije ispunio njegove zahtjeve
- 451. g. – žestoka, ali neodlučna Bitka na Katalunskim poljima:
 - na rimskoj strani je vojskovođa Aecije, na čelu vojske sastavljene uglavnom od barbarskih plemena
 - Atila je prekinuo ofenzivu i vratio se preko Rajne
- 452. g. napao je sjevernu Italiju, ali se ubrzo vratio u područja preko Dunava gdje je sljedeće godine umro, a njegova se država, sastavljen od raznih plemena, raspala

Bitka na Katalunskom polju (451. g.)

- rimsko-gotska koalicija
 - Flavije Aecije
 - vizigotski kralj Teodorik (I.)
- Huni i njihovi saveznici pod zapovjedništvom Atila
- jedna od posljednjih većih bitaka Zapadnog rimskog carstva
- posljedica: Huni su poraženi/znatno oslabljeni i time zasutavljeni u njihovom pokušaju osvajanja zapadne Europe

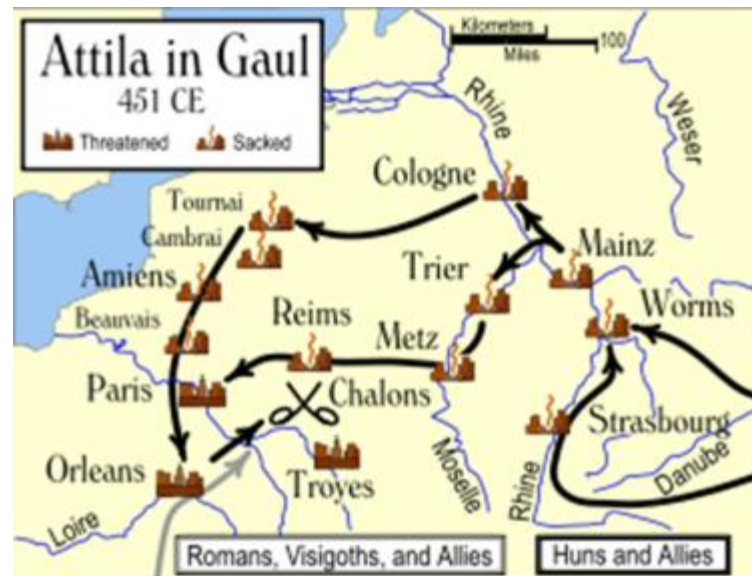

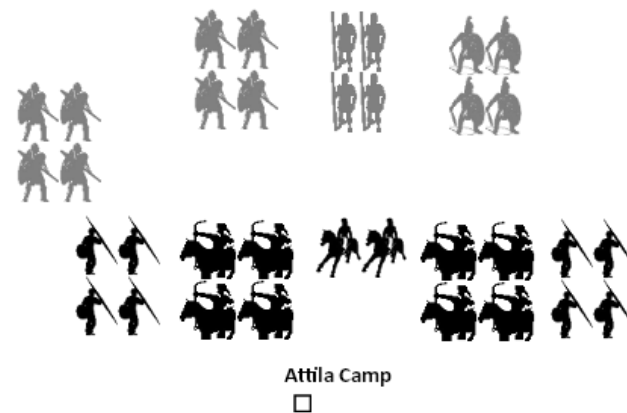
image:

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Attila_in_Gaul_451CE.svg

Bitka na Katalunskom polju (451. g.)

- Atila je, u skladu s hunskim običajima, zatražio od svojih prorocatelja da ispitaju utrobu žrtvenih životinja
- oni su prorekli katastrofu za Hune i da će poginuti jedan od neprijateljskih zapovjednika
- stoga Atila kasnije započinje s bitkom kako bi zalazak sunda olakšao bijeg njegovim snagama u slučaju poraza

Battle of the Catalaunian Plains

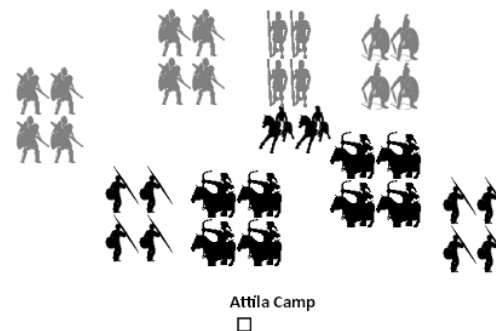

Bitka na Katalunskom polju (451. g.)

- Hunske su snage pokušale zauzeti središnje mjesto – gdje je bilo franačko pješništvo

Battle of the Catalaunian Plains

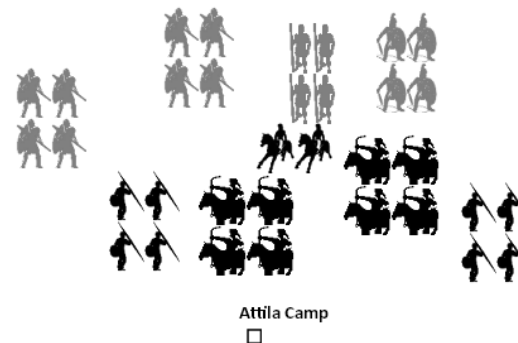
↑ N
Huns
Allies

- Teško oklopljeni franački pješaci srezali su relativno lako opremljene Hune i Alane

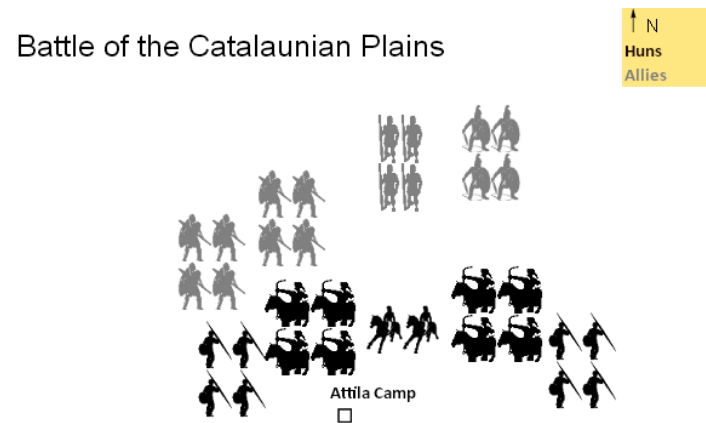
Battle of the Catalaunian Plains

↑ N
Huns
Allies

Bitka na Katalunskom polju (451. g.)

- Hunski ratnici u neredu se povlače do svojih snaga i time unose nered u ostatak Atiline vojske
- Vizigotski kralj Teodorik (I.), vodeći svoje snage za kaotičnim snagama neprijatelja, ubijen je u napadu bez da su to njegovi uopće zamijetili

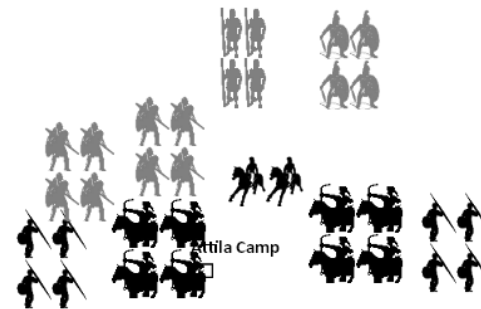

Bitka na Katalunskom polju (451. g.)

- Vizigoti su bili brži od Alana i upali su u dom samoga Atila

Battle of the Catalaunian Plains

↑ N
Huns
Allies

Battle of the Catalaunian Plains

↑ N
Huns
Allies

- Atila se morao skloniti u logor, koji je ojačao kolima

Bitka na Katalunskom polju (451. g.)

- rimsko-gotski juriš prešao je preko hunskog logora
- Atila je zarobljen u logoru, a Vizigoti traže svog “izgubljenog” kralja i njegova sina Torismunda
 - našli su Teodorikovo tijelo ispod gomile leševa i odnijeli su ga uz herojske pjesme naočigled neprijatelja
- Aecije se pribojavao da bi Vizigoti mogli prekinuti savez s Rimskim carstvom, pa je nagovorio Torismunda da se vrati kući i osigura si prijestolje

Battle of the Catalaunian Plains

Battle of the Catalaunian Plains

↑ N
Huns
Allies

Bitka na Katalunskom polju (451. g.)

- Nakon što su se Vizigoti povukli, Atila je najprije pomislio da se radi o lažnom povlačenju kako bi izvukao svoje snage na otvoreno, na potpuno uništenje
- stoga je još neko vrijeme ostao unutar svog logora prije nego će se vratiti

Battle of the Catalaunian Plains

Attila Camp

Atilino haranje Italijom (452.)

- poharao više gradova u sjevernoj Italiji:
 - Aquileia, Vicetia, Verona, Brixia, Bergomum i Mediolanum
- krenuo prema Rimu
 - navodno je zatražio ženidbu sa sestrom Valentinijana III.
 - na to car šalje tri poslanika, među kojima je i papa Leon (I.)
 - Atila se povlači
 - možda mu je papa ponudio veliku otkupninu?
 - možda su Atilu mučili logistika i strateška pitanja?
 - kuga u sjevernoj Italiji?
 - Aecije u blizini?
 -

Pad Zapadnog rimskog carstva

- 455. g. - Aecijeve pristaše ubile su Valentinijana III., posljednjega cara Teodozijeva roda
- *Petronius Maximus* – ubijen u svibnju 455., prilikom napada Vandala
 - Vandali zauzeli Rim (2. VI. 455.) i dva tjedna ga silno pljačkali - ne rušeći ni paleći
 - prema kršćanskoj predaji, opet je intervenirao papa Leon I.
- *comes Recimerus, magister militum*, rodom Sueb
 - njegovim je utjecajem postavljeno i svrgnuto nekoliko careva - Avita (455.-456.) i Majorijana (457.-461.)
- *comes Marcellinus* - samostalno upravljao Dalmacijom, podržavan od konstantinopoljskog dvora

Pad Zapadnog rimskog carstva (476.)

- *Libius Severus* (461.-465.)
- nakon njegove smrti i dvogodišnjeg interregnuma (vlast je imao *Recimer*), zavladao je *Anthemius* (467.-472.), favorit konstantinopoljskog dvora, a zatim *Olybrius* (472.), kad je umro *Recimer*.
- *Glycerus* (473.-474.)
 - povukao se u Dalmaciju i postao salonitanski biskup
- *Julije Nepot* (474.-475.), konstantinopoljski štićenik (car *Leon I.*)
- *Orestes*, rimski vojskovođa iz Panonije, izveo je 475. g. udar zauzevši Ravenu
 - Nepot je pobjegao Gliceriju u Salonu
 - carem je postao Orestov maloljetni sin *Romulus Augustulus*

